

Beslissing samenwerking met herkomstland Honduras

////////////////////////////////////
Datum: 28/11/2023

Auteur: VCA

Onderwerp: Beslissing samenwerking met herkomstland Honduras
////////////////////////////////////

1. Situering

Het Vlaamse Regeerakkoord voorziet dat de Vlaamse Regering de huidige praktijken rond interlandelijke adoptie grondig onderzoekt en maatregelen neemt om interlandelijke adopties naar Vlaanderen te verbeteren.

Naar aanleiding van het eindrapport¹ van het expertenpanel inzake interlandelijke adoptie formuleerde de Vlaamse Regering op 17 september 2021² een aantal krijtlijnen voor de verdere aanpak, zowel voor wat betreft de toekomst van interlandelijke adoptie, als voor het omgaan met wantoestanden uit het verleden.

Een van deze krijtlijnen betreft het versterken van partnerschappen met herkomstlanden. Uit de mededeling aan de Vlaamse Regering van 17 september (VR 2021 1709 MED.0315/1): *Om de kansen voor kinderen te vergroten op een gepaste thuis en tegelijk ook het risico op mistoestanden nog sterker uit te sluiten, wil de Vlaamse regering de samenwerking op niveau van de naties (aankomstland – herkomstland) versterken. Vlaanderen zal ter plaatse gaan naar de landen waarmee, na risicoanalyse, samengewerkt kan worden of nieuwe samenwerking kan worden gezocht om te komen tot intense samenwerkingsafspraken. Daarbij hoort dat bij zo'n doorstart of opstart heel goed wordt uitgelegd hoe Vlaanderen wil werken, welke kandidaat-adoptieouders Vlaanderen heeft, voor welke kindprofielen, etc. Op kindniveau wordt het systeem vervolgens gestuurd door de vraag van de herkomstlanden om binnen de gemaakte afspraken kinderen te plaatsen. We verankeren deze werkwijze waarrond vandaag al goede praktijken met een aantal herkomstlanden bestaan in de werking van interlandelijke adoptie.*

De Vlaamse Regering vroeg aan het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA) om het kader voor bovenstaande risicoanalyse uit te werken en ter validatie voor te leggen aan de Vlaamse Regering. De criteria voor het beslissingskader interlandelijke adoptie werden door de Vlaamse Regering vastgelegd op 10 december 2021³.

Het beslissingskader werd in concreto verder uitgewerkt en dient als basis voor het screenen van alle huidige samenwerkingen met herkomstlanden inzake interlandelijke adoptie.

Voor het aanleveren van informatie en advies werkt VCA voor iedere screening samen met drie onafhankelijke organisaties met internationale expertise in alternatieve jeugdzorg, jeugdbeschermingsmaatregelen en kinderrechten. Het gaat om International Social Service⁴ (ISS), Child Identity Protection⁵ (CHIP) en UNICEF⁶.

Daarnaast werd ook input gevraagd aan de bevoegde autoriteit in het desbetreffende herkomstland, aan de interlandelijke adoptiediensten en aan de Federale Centrale Autoriteit (FCA).

Aan de hand van de verzamelde input worden alle huidige samenwerkingen op basis van een kleurencode geëvalueerd door twee stakeholders: geadopteerden en de huidige interlandelijke adoptiediensten. Echter, werden voor sommige

¹ <https://www.opgroeien.be/nieuws-en-pers/nieuws/rapport-expertenpanel-interlandelijke-adoptie-in-vlaanderen>

² <https://beslissingenvlaamse-regering.vlaanderen.be/document-view/61404C18364ED90008000178>

³ <https://www.opgroeien.be/nieuws-en-pers/nieuws/nieuw-beslissingskader-voor-interlandelijke-adoptie>

⁴ <https://www.iss-ssi.org/index.php/en/>

⁵ <https://www.child-identity.org/en/>

⁶ <https://www.unicef.org/>

herkomstlanden geen geadopteerden gevonden om de informatie door te nemen en te evalueren. Wat betreft Honduras, heeft 1 geadopteerde de informatie in zijn geheel doorgenomen en op basis van een kleurencode beoordeeld.

VCA zal op basis van het geheel een finale beslissing nemen en kan, in geval van twijfel, bijkomend beroep doen op een expert in de kinderrechten.

VCA kan hierbij drie mogelijke beslissingen nemen:

1. Samenwerking met herkomstland is positief

Indien de samenwerking met het herkomstland positief is beslist, loopt de volledige samenwerking door. Er worden wel werkbezoeken gepland om verdere afspraken te maken rond een werking afgestemd op de krijtlijn "Partnerschappen met herkomstlanden versterken", zoals beslist door de Vlaamse Regering.

2. Samenwerking met herkomstland wordt onmiddellijk stopgezet

Na screening van de huidige samenwerkingen zal met een aantal herkomstlanden geen samenwerking meer mogelijk zijn. De dossiers van de kandidaat-adoptanten die al een lopende kindtoewijzing hebben, worden verder afgewerkt volgens het huidige systeem. De andere kandidaat-adoptanten kunnen zich heroriënteren naar de herkomstlanden waar Vlaanderen nog wel verder mee samenwerkt. Transparante communicatie naar de betrokkenen is dan essentieel.

3. Samenwerking met herkomstland vraagt meer verduidelijking via werkbezoek

Na screening van het herkomstland wordt een werkbezoek gepland om meer duidelijkheid te creëren rond toekomstige samenwerking. De samenwerking loopt onverminderd door tot na verduidelijking via het werkbezoek en definitieve beslissing door VCA.

2. Beoordeling huidige samenwerking interlandelijke adoptie met Honduras

De beoordeling gebeurde op basis van het ingevulde "Final Decision framework Honduras", die u in bijlage vindt. Dit document omschrijft in detail de verschillende beoordelingscriteria en maakt integraal deel uit van de beoordeling en beslissing door VCA.

1. Algemene situatie in het land van herkomst

Veiligheidssituatie

De toeristische trekpleisters zoals de ruïnes van Copán en het eiland Roatán kunnen, mits inachtneming van de gebruikelijke voorzichtigheid, normaal bezocht worden. De veiligheidstoestand in de rest van het land blijft zorgwekkend, maar het geweld is niet specifiek tegen toeristen gericht, en dit vooral niet wanneer ze gebruik maken van georganiseerde reizen. Dit sluit echter niet uit dat ook zij het slachtoffer kunnen worden van het heersende geweld. Het wordt afgeraden om plaatsen die niet traditioneel toeristisch zijn te bezoeken. Alleen reizen wordt afgeraden.

De FCA is van mening dat de veiligheid van de kandidaat-adoptanten moet kunnen gewaarborgd blijven wanneer zij naar het herkomstland afreizen voor de verderzetting van de adoptieprocedure. Gelet op de huidige situatie in Honduras raadt FCA af om nieuwe kandidaat-adoptanten te laten afreizen.

→ De veiligheid is over het algemeen ok, mits waakzaamheid. Reizen wordt niet aangeraden.

Corruptie-index

Er is heel veel corruptie in Honduras. Honduras heeft een Corruption Perception Index van 23 op 100 in 2022 (<https://www.transparency.org/en/countries/honduras>). In 2022 is de regering van Honduras begonnen met onderhandelingen over een toekomstige anticorruptiecommissie onder steun van de Verenigde Naties (Comision Internacional Contra la Impunidad en Honduras - CICIH) om onderzoek te doen naar de regering, leden van het Congres en de vermeende partijdige rechterlijke macht. De oprichting van deze commissie zal licht werpen op belangrijke politieke beslissingen, zoals het al dan niet intrekken van de steun voor een amnestie die momenteel belangrijke politieke figuren vrijwaart van vervolging. Als het wordt goedgekeurd, zal de CICIH genoeg macht hebben om de huidige en vorige regeringen, inclusief die van de echtgenoot van presidente Castro de Zelaya (hij is voormalig president), te onderzoeken en te vervolgen voor corruptie en het toewijzen van openbare middelen.

→ Er is veel corruptie in het land.

Politieke stabiliteit

Honduras staat op plaats 139 (van 194 landen) op de Political Stability Index (https://www.theglobaleconomy.com/rankings/wb_political_stability/) en voor de rule of law haalt zij een ranking van 121 op 140. Honduras is een vrije, onafhankelijke en democratische republiek met een goed functionerende rechtsstaat. De regerende grondwet werd in 1982 opgesteld, na de ontmanteling van de militaire regering. De bevoegdheden zijn eerlijk, onafhankelijk en complementair verdeeld over de drie takken van de overheid (wetgevend, uitvoerend en gerechtelijk). De regering van presidente Castro de Zelaya werkt momenteel aan een referendum om de grondwet van 1982 te wijzigen en het functioneren van de regering aan te passen aan de meest dringende problemen, namelijk corruptie en straffeloosheid, georganiseerde misdaad, massale migratie en groene energie.

Het is belangrijk om te benoemen dat Honduras kampt met een grote migratieproblematiek. 50 procent van de bevolking leeft in armoede en 1 op 4 mensen leeft in extreme armoede. Het land is bovendien heel kwetsbaar voor natuurrampen.

→ Honduras is een politiek onstabiel land

2. Ratificatie van het Haags Verdrag

Het Haags Adoptieverdrag werd op 6/03/2019 ondertekend, op 6/03/2019 geratificeerd en trad op 01/07/2019 in werking. Honduras krijgt gespecialiseerde assistentie van Unicef. Op dit moment uit dit zich in de uitwerking van initiatieven op het gebied van bescherming, onderwijs voor jonge kinderen en sociale integratie. De Centrale Autoriteit van Honduras (hierna "DINAF") zelf kreeg technische bijstand en strategische begeleiding met betrekking tot de uitwerking in de praktijk van de regels van het Verdrag van Den Haag.

→ Honduras ratificeerde het Haags Adoptieverdrag.

3. De bereidheid om rechtstreeks samen te werken van overheid tot overheid

Bereidheid tot samenwerking vanuit de centrale adoptieautoriteit

In de praktijk ziet het VCA dat DINAF over het algemeen zelden reageert op mails die VCA verstuurt. In het voorjaar van 2021 was er wel nog directe uitwisseling over een specifiek kinddossier. Nadien was er een periode waarbij er geen communicatie mogelijk (over de veranderingen in Vlaanderen en over het invullen van het beslissingskader) was, het gaat concreet om het najaar van 2021 en heel 2022. Het is sinds mei 2023 dat de CA onze vragen opnieuw beantwoordt. Ze tonen daarbij hun volle medewerking waarna de informatie kon worden bekomen. Er was een recente personeelsswissel bij DINAF die het gebrek aan communicatie verklaarde. Het lijkt mogelijk om in het Engels te communiceren met een van de contactpersonen bij DINAF. Het is nog niet duidelijk of een dialoog mogelijk zal zijn omtrent een gedeeld kader voor interlandelijke adoptie.

De laatste update van het "country profile" gebeurde in juli 2022 en van de kostentabel in 2019 op de website van het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie betreffende het internationaal privaatrecht (hierna "HcCH"). Honduras is lid van de HcCH en was vertegenwoordigd in de Special Commission van 2022 en 2010 en ook in de werkgroep voor het voorkomen en aanpakken van illegale praktijken. Honduras werkt regelmatig samen met het Permanent Bureau wat betreft landeninformatie en updates.

→ De Centrale Autoriteit van Honduras is bereid tot samenwerking.

Mogelijkheid van rechtstreekse samenwerking van overheid tot overheid

Er is rechtstreeks contact mogelijk bij specifieke kinddossiers, dit bleek uit het contact met DINAF (Mevrouw Patricia Meija) in juni 2021. Door de personeelsswissel is het minder duidelijk wat de mogelijkheden zijn. VCA zal de rechtstreekse samenwerking ter plaatse bespreken.

In een individueel dossier was het voor VCA moeilijk om tot afstemming te komen tussen VCA en DINAF over de juiste aanpak ervan.

→ Rechtstreekse samenwerking van overheid tot overheid is mogelijk.

4. Positionering van de adoptiepraktijk binnen het bredere zorg- en opvangsysteem van het land van herkomst in de praktijk

Regelgeving over taken en bevoegdheden in de jeugdbescherming door een overheidsinstantie

Het juridische kader dat voorziet in alle maatregelen voor de bescherming en zorg voor kinderen en jongeren bestaat uit het burgerlijk wetboek, het familierecht en de kinder- en jeugdwet. Het burgerlijk wetboek van Honduras (art. 234) biedt tijdelijke beschermingsmaatregelen in geval van verlaten of wanneer de ouders of voogden in een instelling zijn opgenomen. Waardoor DINAF (Directoraat voor Kinderen, Adolescenten en Gezin) de bevoegdheid krijgt om de nodige bescherming te bieden bij afwezigheid van een ondersteunend familienetwerk. Het belangrijkste doel van het familierecht is om vast te leggen dat het de plicht is van de staat om het gezin te beschermen en om de juridische gelijkheid van alle gezinsleden te garanderen (art. 2). In de meest recente hervorming van de kinder- en jeugdwet (2013) worden de grondbeginselen uit 1989 verder uitgewerkt. Titel II (art. 139 e.v.), met betrekking tot de speciale bescherming van kinderen, regelt de risicosituaties, de schending van rechten en de mechanismen voor hun herstel.

DINAF is opgericht bij het Uitvoerend Decreet PCM-27-2014 en is het bestuursorgaan voor de bescherming van kinderen en het gezin in Honduras. Het heeft momenteel 5 programmatische eenheden: 'Family Consolidation Program', 'Program for the protection of children and adolescents' rights', 'Childhood migration and subtraction program', 'Municipal Projects and Policy Program' en 'Special Criminal Justice System Program'. Daarnaast heeft DINAF 6 regionale kantoren met specifieke geografische jurisdictie. Zij werken volgens het overheidsbeleid, de geldende wetten en de bepalingen en instructies van het Uitvoerend Directoraat.

DINAF voert het toezicht uit vanaf de vrijwillige of onvrijwillige scheiding met familie. Dit gebeurt zij door middel van het 'technisch programma voor de bescherming van kinderrechten' en haar 6 regionale kantoren. Zij zijn verantwoordelijk voor het onderzoek wanneer kinderen in een mogelijke risicosituatie zitten en de situaties vast te stellen waarbij de rechten van kinderen geschonden zijn. Zij passen de nodige herstel- of beschermingsmaatregelen toe als de rechten van kinderen geschonden zijn (zie Art. 147 e.v. van de Kinder- en Jeugdwet).

Met Uitvoerend Decreet PCM-020-2019 is het 'Uitgebreid Systeem voor het Waarborgen van de Rechten van Jongens en Meisjes in Honduras' (SIGADENAH) in het leven geroepen. Dit is het geheel van openbare en private organen, entiteiten, mechanismen en instanties op nationaal, departementaal en gemeentelijk niveau, die zich bezig houden met de bevordering van rechten, preventie en bescherming, door middel van beleid, programma's en intersectorale acties. Het heeft een speciaal subsysteem, dat het kader vormt voor de bescherming en het herstel van de rechten van kinderen en jongeren. Het subsysteem is geïnspireerd op de alternatieve zorgmodaliteiten die worden gepresenteerd in de richtlijnen van de Verenigde Naties voor alternatieve zorg voor kinderen (UNGA-resolutie 64/142). Het subsysteem is gebaseerd op de volgende 8 pijlers:

1. Versterkte bescherming van het recht van meisjes, jongens en adolescenten op een gezin en een gezinsleven
2. Wettelijkheid van beschermingsmaatregelen
3. Noodzaak en evenredigheid van de beschermingsmaatregelen
4. Tijdelijkheid van de beschermingsmaatregelen
5. Het recht van meisjes, jongens en adolescenten om te worden gehoord in de beschermingsgerelateerde procedures
6. Autonoom toezicht op de beschermingsmaatregelen
7. Uitzonderlijke specialisatie en zorgvuldigheid bij het opstellen, controleren en herzien van beschermingsmaatregelen
8. Holistische interventie in gevallen van bijzondere bescherming, waarbij het bestuursorgaan de meest fundamentele rol vervult

Het wettelijke systeem voor de bescherming van kinderen en jongeren in Honduras is gericht op het behoud van het gezin en het combineren van alle inspanningen om het gezin bij elkaar te houden. In gevallen van niet-naleving en schending van hun rechten voorziet de kinder- en jeugdwet in beschermingsmaatregelen voor kinderen in de volgende situaties (art. 139). In situaties van:

- a) verwaarlozing; gebrek aan voldoende aandacht om in de basisbehoeften te voorzien;
- b) bedreiging van het economisch welzijn van de kinderen;
- c) ontbreken van wettelijke vertegenwoordiging; mishandeling;
- d) betrokken zijn bij een bijzondere situatie die hun rechten of integriteit bedreigt;

- e) een kind dat verslaafd is aan psychoactieve stoffen die afhankelijkheid veroorzaken of dat blootstaat aan het vervallen in verslaving.

Evenzo legt het speciale subsysteem voor de bescherming van de rechten van het kind (Sectie 5.4, P. 14 en volgende) de principes vast voor het bepalen en toepassen van alternatieve zorgmaatregelen. Voor die maatregelen die de scheiding van de kinderen van hun ouders inhouden, moet het subsysteem als primaire doelstelling de belangen van de kinderen, hun welzijn en hun rechten hebben. Daarom moet elke actie aangepast zijn aan de specifieke en geïndividualiseerde zorg- en beschermingsbehoeften van de kinderen rekening houdend met hun persoonlijke omstandigheden en die van hun familie.

→ De regelgeving en richtlijnen betreffende procedures, taken en verantwoordelijkheden van de actoren binnen de jeugdbescherming zijn duidelijk.

Jeugdbeschermingsmaatregelen in de praktijk

De technische teams van de regionale bureau's (technische teams) grijpen in wanneer kinderen in risico situaties zitten. Artikel 139 Kinder- en Jeugdwet bepaalt de redenen om kinderen van hun ouders te scheiden. Zie punt hierboven. DINAF is verantwoordelijk om deze situaties te onderzoeken en vast te stellen (artikel 147). Zij maken een administratief besluit over de situatie van het betrokken kind. Vervolgens zullen zij een alternatieve zorg maatregel voorzien, gebaseerd op het hoogste belang van het kind. Artikel 149 verplicht DINAF om het nodige te doen. Tijdens de periode waarbinnen de rechten van het kind geschonden zijn moet er een monitoring programma zijn waarbij medische psychologische en sociale zorg voor het kind en het gezin geboden wordt. Zodra wordt vastgesteld dat een kind in een situatie waarbij diens rechten geschonden zijn kunnen de volgende maatregelen genomen worden (art. 150):

- a) Waarschuwing aan vaders, moeders of wettelijke vertegenwoordigers
- b) Toekenning van het gezag over of de persoonlijke zorg voor het kind aan de naaste bloedverwant of andere verwant;
- c) Plaatsing in een vervangend of solidair gezin;
- d) In laatste instantie, de opname van het kind in een beschermingsinstelling (van DINAF of privé, maar wel goedgekeurd door DINAF);
- e) Elke andere maatregel die tot doel heeft de persoonlijke verzorging van het kind te verzekeren, naar behoren rekening houdend met diens basisbehoeften, of een einde te maken aan de gevaren die zijn gezondheid, zijn waardigheid of zijn morele vorming bedreigen.

DINAF is het overheidsorgaan dat verantwoordelijk is voor het bieden van alternatieve zorg aan kinderen die geen familie hebben of zich in een kwetsbare situatie bevinden. Door middel van haar verschillende programma's en regionale kantoren streeft het naar het waarborgen van de belangen van het kind door tijdig en efficiënt te voorzien in de behoefte aan sociale bescherming. De bevoegde rechtbank, de Familierechtbank, of degene die namens de rechterlijke macht optreedt, zal de beschermingsmaatregel juridisch bekrachtigen ten gunste van het kind wiens rechten zijn geschonden. Ook schorten zij de uitoefening van het ouderlijk gezag op in overeenstemming met hoofdstuk II (art. 199 e.v.) van het Hondurese familierecht.

De technische teams die verantwoordelijk zijn voor het bepalen, uitvoeren en controleren van de beschermingsmaatregelen bestaan ten minste uit: een juridisch medewerker, een gediplomeerd psycholoog en een gediplomeerd maatschappelijk werker. Zij staan in voor de ondersteuning en follow-up van de gezinnen.

De alternatieve zorgmaatregelen zijn: familie/verwantschapszorg, informele (pleeg)zorg, pleegzorg in 'tijdelijke beschermingsgezinnen' (sinds 2018) en zorg in een instelling die wordt voorzien door de residentiële alternatieve zorg instellingen (hierna "IRCA's"). DINAF volgt op en coördineert wanneer het nodig is dat een kind wordt gescheiden van de familie. Dit wordt uitgevoerd door de IRCA's (NGO's) die geaccrediteerd worden door DINAF (zij superviseert). Deze organisaties bieden residentiële zorg en psychosociale steun aan kinderen wiens rechten geschonden zijn.

Er wordt een plan gemaakt voor beschermingsmaatregelen en maatregelen voor herstel van rechten. De regelgeving voorziet dat kinderen worden geïnformeerd en gehoord en hun mening in rekening moet gebracht worden. Ze mogen bijvoorbeeld mee kiezen wie hun tijdelijke familie kan worden. De modaliteiten van pleegzorg zijn goed uitgewerkt. Er zijn verschillende types van pleegzorg in een tijdelijke familie: solidariteitsfamilie (geen financiële compensatie), vervangingsfamilie (wel financiële compensatie), simpele familiepleegzorg (als overgangsmaatregel), permanente familiepleegzorg (als reïntegratie in het gezin niet wenselijk is) en preadoptieve pleegzorg (voor kinderen in situatie van verlatenverklaring).

Afhankelijk van de noden van het kind zijn er 4 types:

- 1) 'Basis Tijdelijke Gezins Pleegzorg': aan de basisbehoeften voldoen door een stabiele gezinsomgeving aan te bieden met routines, genegenheid en frequent contact, steun, begeleiding en, indien nodig, toegang tot professionele hulp (therapie).
- 2) 'Therapeutische tijdelijke gezinspleegzorg'. Dit is gericht op kinderen die constante aandacht en toezicht nodig hebben. Het vraagt om een gespecialiseerde opleiding en/of ervaring van de gezinsleden. Ze ondersteunen

kinderen met emotionele moeilijkheden of stoornissen, met gedragsproblemen, met psychopathologische stoornissen, met drugs- of alcoholmisbruik en/of onder een gerechtelijke maatregel, met andere ernstige problemen.

- 3) 'Gezinspleegzorg voor kinderen met specifieke behoeften'. Kinderen die niet zelfstandig zijn en daarom 24 uur per dag zorg en ondersteuning nodig hebben, evenals de bereidheid en tijd om hen te begeleiden naar de verschillende gespecialiseerde zorg die ze nodig hebben. Kinderen met fysieke of cognitieve handicaps en chronische ziekten of ernstige gezondheidsproblemen.
- 4) 'Noodgezin pleegzorg voor evaluatie'. Voor dringende en onmiddellijke aandacht voor kinderen. Deze dienst wordt verleend voor een periode van maximaal 60 dagen (kan verlengd worden in belang van het kind), terwijl de omstandigheden die hebben geleid tot een scheiding van het gezin en hun specifieke behoeften aan zorg worden geëvalueerd. Daarna wordt beslist over de meest geschikte beschermingsmaatregelen (beschermingsplan). Het gaat voornamelijk over de opvang van kinderen jonger dan 3 jaar, aangezien zij onmiddellijke en voortdurende aandacht nodig hebben en hun niet-institutionalisering essentieel is.

Ouders die dit soort tijdelijke zorg willen bieden moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen om voor kinderen te kunnen zorgen. In mei 2022 waren er 26 geaccrediteerde 'Tijdelijke beschermingsgezinnen'.

ISS benoemt dat Honduras aanzienlijke inspanningen leverde om het alternatieve zorgsysteem te versterken. De inspanningen van DINAF en haar regionale kantoren zorgen ervoor dat ze een groter aantal kinderen in een situatie van schending van rechten kunnen opvangen. Het is weliswaar zorgwekkend dat er maar een klein aantal kinderen in tijdelijke beschermingsgezinnen wordt geplaatst. Er is nog harmonisatie en sensibilisering nodig om het systeem verder uit te bouwen. Verder ziet ISS weinig informatie over andere vormen van alternatieve zorg, het aantal kinderen in pleegzorg en hun profiel en de kwaliteit van dergelijke zorg. Dit is zorgwekkend, aangezien het lijkt dat residentiële zorg nog steeds de belangrijkste vorm van alternatieve zorg in het land is.

In Honduras wordt er veel moeite gedaan om de families te ondersteunen en te vermijden dat er ingegrepen moet worden. Opname in een instelling van DINAF of een prive-instelling (artikel 150 van de Kinder- en Jeugdwet) wordt pas als laatste redmiddel gezien. Reïntegratie in de familie wordt nagestreefd.

→ Jeugdbeschermingsmaatregelen zijn in de praktijk goed uitgewerkt. Er is geen melding van een de-institutionalisatiebeleid.

Beleid van preventie en re-integratie naar het gezin van herkomst

Het Substelsysteem voor de Bijzondere Bescherming van de Rechten van het Kind garandeert dat DINAF zo maximaal mogelijk inspanningen levert om kinderen en adolescenten te reïntegreren in hun gezin van herkomst, om verwaarlozing te voorkomen en vervolgens adoptie pas te overwegen als laatste maatregel in het belang van het kind. Zoals hierboven werd aangegeven gebeuren er veel inspanningen om gezinnen te ondersteunen, door actoren vanuit DINAF en prive actoren (geaccrediteerd). Re-integratie naar het gezin van herkomst is duidelijk ingebed in de werking. DINAF (regionale kantoren) voert een beleid tot preventie van scheiding van de familie.

Vanuit de overheid zijn er voorts verschillende programma's als preventie van meer ingrijpende (uithuisplaatsing) maatregelen. Bijvoorbeeld: de methodologie van Leren binnen het gezin (Aprendiendo en Familia). De methodologie is gericht op het ontwikkelen van sociaal-affectieve en opvoedingsvaardigheden in het gezin ter bescherming van kinderen. De noodlijn DINAF 2239-8029 behandelt klachten over schendingen van rechten en biedt diensten zoals opvangmechanismen voor kinderen en gezinnen die daarom vragen. Het Groei met Liefde (Criando con Amor) systeem wordt gedefinieerd als een alomvattende gemeenschapszorgmethode, met de actieve deelname van gezinnen. Ook het Nationaal Informatiecentrum van de Sociale Sector (CENISS) is een virtuele dienst die strategieën biedt voor het bestrijden van armoede en zich focust op het versterken van het gezin en de bescherming van jonge kinderen. Het programma Beter gezinnen voor een beter leven (Mejores Familias para una Vida Mejor) is een overheidsstrategie die steunt op volwassenenonderwijs. Het belangrijkste doel is het bevorderen van gedragsverandering bij vrouwen in de reproductieve leeftijd, zodat zij zelf capaciteiten ontwikkelen voor eigen welzijn.

Het kind moet steeds gehoord worden wanneer het gaat om mogelijke terugkeer naar diens gezin van oorsprong. Als deel van het beschermingsplan volgt DINAF (regionale kantoren) alle alternatieve zorgmaatregelen op met het oog op evaluatie van de mogelijkheid tot reïntegratie in het gezinsmilieu. Ze kijken na of er voldoende evolutie zichtbaar is. Een kind zal kunnen terugkeren als er voldoende garantie is dat de risicosituatie of kwetsbare situatie niet zal herhaald worden.

In overeenstemming met art. 149 van de Kinder- en Jeugdwet, zal het DINAF, zolang de maatregel omtrent de situatie van achterlating of sociaal risico gehandhaafd blijft, een follow-up programma voorzien. Dit omvat het verstrekken van medische, psychologische of psychiatrische zorg voor een kind en de ouders of wettelijke vertegenwoordigers.

Deze interventie omvat ook de evaluatie van de ontwikkeling van het gezin, de huidige behoeften en de mogelijkheden om de situatie te boven te komen die het kind in een kwetsbare situatie plaatst.

→ **Er is een sterk beleid van preventie en re-integratie.**

Centrale databank met gegevens over alle kinderen in de jeugdhulp

Via de software "Children First" (Primero Los Niños) heeft DINAF een register van meer dan 3.400 kinderen en jongeren die onder een beschermingsmaatregel vallen. Deze kinderen bevinden zich in 119 tehuizen die afhankelijk zijn van 78 Residentiële Alternatieve Zorginstellingen-IRCA's of niet-gouvernementele organisaties.

Dit instrument biedt mogelijkheden maar deze databank bevat niet alle gegevens. Het bevat gegevens over 78 IRCA's en meer dan 3400 kinderen, maar er zijn er 176 IRCA's en meer dan 7000 kinderen die door hen worden opgevolgd.

→ **Honduras heeft een centrale databank met gegevens over alle kinderen in de jeugdhulp, maar deze omvat niet alle kinderen in de jeugdhulp.**

Inbedding van adoptie in het jeugdbeschermingssysteem

Artikel 20 van de Verordening van de Bijzondere Adoptiewet van Honduras bepaalt dat te allen tijde moet worden gestreefd naar het behoud van het gezin alvorens een beslissing te nemen over de verklaring dat het kind in de steek is gelaten. Er zal enkel een beslissing komen om een kind van zijn of haar familie te scheiden wanneer dit in het belang van het kind is. Een kind zal bijgevolg enkel verlaten verklaard worden en opgenomen worden in het adoptieprogramma wanneer het voor het kind absoluut onhaalbaar is om naar zijn of haar gezin van oorsprong terug te keren. Adoptie en jeugdhulp vallen onder dezelfde overheid (DINAF). Zoals hierboven reeds werd aangegeven garandeert Het Substelsel voor de Bijzondere Bescherming van de Rechten van het Kind dat DINAF eerst alle mogelijkheden of maatregelen uitzoekt vooraleer, als laatste maatregel, adoptie te overwegen.

→ **Adoptie en jeugdhulp worden opgevolgd door dezelfde overheid.**

5. Consequente toepassing van het subsidiariteitsprincipe in interlandelijke adoptie

Inbedding van het subsidiariteitsprincipe in de regelgeving

In elk geval zal adoptie pas overwogen worden als er geen enkele andere mogelijkheid meer is om het kind te laten terugkeren naar het gezin van oorsprong. In overeenstemming met artikel 5 van De Bijzondere adoptiewet en artikelen 11, 66 and 72 van de Verordening van de bijzondere adoptiewet van Honduras wordt adoptie gedefinieerd als de laatste redmiddel om de rechten van een kind te herstellen. Daarnaast krijgt binnenlandse adoptie voorrang boven interlandelijke adoptie. Bovendien zal bij adopties door buitenlanders voorrang worden gegeven aan verzoeken van burgers uit landen die het Verdrag van Den Haag van 1993 hebben ondertekend.

→ **Het subsidiariteitsprincipe is ingebed in de regelgeving.**

Toepassing van het subsidiariteitsprincipe in de praktijk van binnenlandse adoptie

Het bovenstaande houdt in dat de autoriteiten die betrokken zijn bij het adoptieproces nationale adoptie als de ideale maatregel beschouwen, zodat een kind in zijn land van herkomst kan blijven en in zijn eigen cultuur en taal kan opgroeien en ontwikkelen, met inachtneming van zijn belangen.

DINAF heeft als centrale adoptieautoriteit via haar 'Family Consolidation Program' het mandaat om de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel te garanderen. Zij zijn degenen die de binnenlandse en interlandelijke adoptieverzoeken bijhouden en ervoor zorgen dat deze vervolgens worden voorgelegd aan het Matching Comité.

In mei 2021 waren er ongeveer 8000 kinderen die onder een beschermingsmaatregel in een instelling (IRCA) zaten. Van 2015 tot 2021 werden er 149 kinderen binnenlands geadopteerd en 129 interlandelijk, het ging respectievelijk om 149 nationale adoptiefamilies en 100 internationale.

Volgens artikel 5 van de Bijzondere Adoptiewet, heeft een prioritaire adoptie betrekking op kinderen die speciale behoeften hebben die verband houden met specifieke medische, fysieke of mentale aandoeningen die naar behoren zijn onderzocht, die behoren tot groepen broers en zussen of tot een bepaalde leeftijdsgroep (ouders als 8 jaar: zie landenprofiel HccH) of etnische afkomst. Deze omstandigheden plaatsen hen in een positie om met voorrang in aanmerking te komen voor adoptie (zowel binnenlands als interlandelijk). Volgens art. 72 van de Verordening zal het Matching Comité slechts één gezin voorstellen. Dit staat met andere woorden los van de keuze voor binnenlandse of interlandelijke adoptie.

→ **Het subsidiariteitsprincipe wordt consequent toegepast in de praktijk van binnenlandse adoptie.**

Toepassing van het subsidiariteitsprincipe in de praktijk van interlandelijke adoptie

Het principe van subsidiariteit wordt toegepast in de praktijk voor binnenlandse en interlandelijke adoptie.

Alle officiële actoren die betrokken zijn bij het adoptieproces zien interlandelijke adoptie als laatste redmiddel om rechten te herstellen, en alleen in het geval dat er geen nationale gezinnen bereid zijn om het kind te adopteren. Dit wordt bevolen door de bovengenoemde regelgeving van de Bijzonder adoptiewet (art. 72 e). Alle kinderen die in aanmerking komen voor adoptie en door het Matching Comité worden geëvalueerd, worden eerst beoordeeld op de mogelijkheid om aan een Hondurees gezin te worden toegewezen. Alleen als er geen nationale kandidaten zijn, wordt een buitenlands gezin voorgesteld. Het 'Family Consolidation Program' heeft de plicht om het subsidiariteitsbeginsel toe te passen. Ze moeten nagaan of er geen nationale aanvragers zijn van alle goedgekeurde gezinnen, voordat er buitenlandse aanvragers in aanmerking worden genomen. Deze informatie wordt dan gedeeld met het Matching Comité. De regelgeving vermeldt geen tijdsperiode waarbinnen gezocht moet worden naar binnenlandse kandidaten vooraleer er naar interlandelijke kandidaten gekeken wordt. De procedure loopt niet sneller voor kinderen met specifieke zorgbehoeften.

Van 2015 tot 2021 werden er 149 kinderen binnenlands geadopteerd en 129 interlandelijk, het ging respectievelijk om 149 nationale adoptiefamilies en 100 internationale.

VCA bemerkt dat er voor de inwerkingtreding van het Verdrag van Den Haag een dossier was waarbij het subsidiariteitsprincipe niet adequaat werd opgevolgd. VCA zal dit aspect bevragen ter plaatse.

→ Het subsidiariteitsprincipe wordt consequent toegepast in de praktijk van interlandelijke adoptie.

6. Adoptabiliteit

Centrale registratie van adoptabele kinderen

Alle adoptabele kinderen, worden opgenomen in het 'register van meisjes, jongens en adolescenten die voor adoptie in aanmerking komen'. Dit gebeurt zo volgens de Bijzondere Adoptiewet, art. 6, en Verordening van de Bijzondere Adoptiewet van Honduras, art. 18. Dit register is gemeenschappelijk voor alle aanvragers van adoptie, zowel nationaal als interlandelijk. Het is een uniform register dat het Family Consolidation Program in overweging moet nemen wanneer zij dossiers voorstellen aan het Matching Comité.

Gecentraliseerde database voor alle kinderen in het nationale kindersorgsysteem:

Het 'register van jongens, meisjes en adolescenten die voor adoptie in aanmerking komen' is gecentraliseerd op nationaal niveau. Ondanks het bovenstaande is het niet afgestemd op of verbonden met het "Children First" platform, zoals beschreven in punt 4.

→ Er is een centrale registratie van adoptabele kinderen.

Beoordeling van en beslissing tot adoptabiliteit

De juridische medewerkers van de regionale kantoren van DINAF bepalen of een kind adoptabel is, nadat het proces van (mogelijk) herstel van de rechten van het kind is uitgeput (er is geen andere oplossing). Dit in overeenstemming met artikel 15 van de Bijzondere Adoptiewet van Honduras. Er zal op dat moment dus een administratief besluit zijn dat het kind verlaten verklaard is, ongeacht of het gaat om wezen, vondelingen of kinderen van wie de ouders vrijwillig toestemming hebben gegeven voor adoptie.

Nadat de adoptabiliteit is vastgesteld, moet de bevoegde rechtbank of de familierechtbank de maatregel van het regionale kantoor van DINAF bekrachtigen. De rechtbank schort ook de uitoefening van het ouderlijk gezag op in overeenstemming met hoofdstuk II (art. 199 e.v.) van het Familierecht van Honduras. In alle gevallen moet de familierechtbank de beschermingsmaatregel bekrachtigen om de adoptabiliteit te bevestigen (art. 16 Verordening van de Bijzonder Adoptiewet van Honduras). Het is altijd dezelfde (openbare) autoriteit die beslist over adoptiekwesties. Zodra de adoptieresolutie of 'verklaring' is uitgesproken door de ambtenaar van het regionale kantoor, moet deze worden geregistreerd in het officiële geboortecertificaat van het kind (Nationale Volksregister). Het hele dossier wordt naar het Family Consolidation Program gestuurd om te worden opgenomen in het 'Register of Boys, Girls and Adolescents in a State of Adoptability' (art. 17 Verordening van de Bijzondere Adoptiewet van Honduras, en art. 49 Bijzondere Adoptiewet). Vanaf dan kunnen de kinderen worden voorgesteld aan het Matching Comité.

→ In de regelgeving en in de praktijk blijkt dat de beoordeling over de adoptabiliteit door regionale ambtenaren van DINAF gebeurt met nadien onderschrijving door een rechtbank.

Situaties waarin een kind adoptabel kan worden verklaard

Volgens artikel 8 van de speciale adoptiewet kunnen kinderen alleen in Honduras worden geadopteerd als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

1. Kinderen jonger dan 18 jaar, van wie de ouders onbekend zijn of die vondelingen zijn;
 2. Degenen die om welke reden dan ook in een staat van afwezigheid van ouderlijke zorg verkeren (zo verklaard), een adoptabiliteitsverklaring kregen of door de uitdrukkelijke toestemming voor adoptie door hun ouders.
 3. Kinderen kunnen ook geadopteerd worden die, ondanks het feit dat ze zich niet in de staat van afwezigheid van ouderlijke zorg bevinden, *“zich in bijzondere omstandigheden bevinden die hun belangen aantasten”*. De noodzaak voor adoptie is gerechtvaardigd en gebaseerd op interdisciplinaire studies.
- De derde categorie is minder duidelijk voor VCA. Dit zal worden besproken ter plaatse met DINAF. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk hoe in die gevallen de toestemming van ouders geregeld is.

→ **In de regelgeving is duidelijk in welke situaties kinderen adoptabel kunnen worden verklaard.**

Onderzoek van psychosociale adoptabiliteit

Art. 25 van de Bijzondere adoptiewet bepaalt dat het doel van de adoptieprocedure is om de juridische en psychosociale relevantie van de adoptie van een kind vast te stellen. Tijdens de fase van de technische beoordeling moeten alle kinderen die adoptabiliteitsverklaring kregen, een interdisciplinaire evaluatie hebben ondergaan van hun psychosociale en medische situatie die aanleiding geeft tot adoptie (art. 30 van de Bijzondere Adoptiewet). Bovendien zal het technische team van het Family Consolidation Program op basis van alle rapporten het karakteriseringsformulier (overzicht) van het kind opstellen, waarin al zijn of haar specifieke behoeften duidelijk worden vermeld (art. 63 Verordening van de Bijzondere Adoptiewet van Honduras).

Het belang van het kind is gedurende het hele proces vereist als basisbeginsel dat de autoriteiten moet leiden bij het nemen van beslissingen. Bovendien is het feit dat het beginsel vereist is en het feit dat het in alle fasen van het adoptieproces in de wet is verankerd. Artikel 5 van de Bijzondere adoptiewet bepaalt dit, maar de wet voorziet echter niet in concrete indicatoren waarmee rekening moet worden gehouden bij dergelijke beoordelingen.

→ **Er is een procedure om de psychosociale adoptabiliteit van het kind vast te stellen.**

Toestemming van de oorspronkelijke ouders of wettelijke voogd

De ouders, wettelijke vertegenwoordigers of degenen die het ouderlijk gezag en de voogdij hebben, kunnen de rechten en verantwoordelijkheden met betrekking tot hun kind overdragen of er afstand van doen door toestemming te geven voor de adoptie. Dit proces zal worden begeleid door een multidisciplinair technisch team van het DINAF Regionaal Bureau. Zij zorgen ervoor dat de betrokken personen correct worden geadviseerd, waarbij de reikwijdte en gevolgen van de adoptie wordt uitgelegd en dat de toestemming niet onder druk wordt gegeven. In het geval van minderjarige ouders (jonger dan 21 jaar) wordt de toestemming verleend door de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen of de wettelijke vertegenwoordiging, waarbij altijd rekening wordt gehouden met de mening van de ouders (Artikels 19 tot 28 van de Verordening van de Bijzondere adoptiewet van Honduras en artikels 10 en 11 van de Bijzondere adoptiewet van Honduras).

Daarnaast voorziet het reglement van de bijzondere adoptiewet van Honduras in twee soorten administratieve procedures om toestemming te verlenen voor adoptie ten gunste van een specifieke persoon: Dit is alleen mogelijk in het geval van adopties binnen het gezin (Directe Toestemming) en 'naar behoren gerechtvaardigde prioriteitsadopties' (Toestemming met Voorrang). Daarnaast is er ook nog de Open Toestemming, die wordt verleend om afstand te doen van de rechten op het kind, om een maatregel van bescherming te bieden, en dat het kind in het adoptieprogramma terechtkomt door registratie in het 'Register van Jongens, Meisjes en Adolescenten die voor adoptie in aanmerking komen'.

Na de administratieve procedure en het onderzoek naar de motivatie door de interdisciplinaire teams en nadat de maatregel wordt geformaliseerd door middel van de hoorzitting voor het verkrijgen van toestemming van de ouders, is er in beide modaliteiten een gerechtelijke bekrachtiging van de toestemming vereist om zo te komen tot de officiële Verklaring van de Adoptabiliteit. Tijdens de zitting voor de familierechter is de aanwezigheid vereist van de persoon die de wettelijke vertegenwoordiging van het kind heeft. In het geval van Open Toestemming moet de DINAF ook voor de rechtbank verschijnen via de juridisch medewerkers van het Family Consolidation Program. In elk geval is het verboden dat wettelijke vertegenwoordigers, tussenpersonen of derden enige betaling of gift ontvangen als beloning tijdens het adoptieproces. Buiten de twee aparte mogelijkheden (directe adoptie binnen het gezin en prioritaire adoptie) is het verboden om toestemming te verlenen aan een specifieke persoon.

Het is interessant om als aandachtspunt op te nemen met de CA dat, in het geval van minderjarige ouders (jonger dan 21 jaar) de toestemming tot adoptie wordt verleend door de personen die het ouderlijk gezag of de wettelijke vertegenwoordiging uitoefenen.

→ **De toestemming van de oorspronkelijke ouders of wettelijke voogd is bij wet geregeld.**

Toestemming van het kind

De regelgeving is vrij dwingend op dit vlak. Artikel 5, sectie 2) van de Kinder- en Jeugdwet erkent het recht van het kind om gehoord te worden in alle juridische processen en dat zijn/haar mening in overweging moet worden genomen, ook in zaken die verband houden met de mogelijkheid van adoptie door een buitenlands gezin. Daarnaast geven artikel 5 van de Bijzondere adoptiewet en artikel 5 van de Verordening van de Bijzondere adoptiewet van Honduras het recht aan jongens, meisjes en adolescenten om hun mening te geven in hun adoptieproces, afhankelijk van hun leeftijd en rijpheid op basis van het uitgevoerde psychosociale onderzoek. Artikel 11 van de bijzondere adoptiewet verplicht de familierechtbank te luisteren naar en rekening te houden met de mening van de personen die betrokken zijn bij de instemming, tenzij dit niet mogelijk is op grond van hun leeftijd of gebrek aan rijpheid, in welk geval dit moet worden opgenomen in het verslag van de zitting. Al deze regels geven kinderen de mogelijkheid om aan te geven of ze wel of niet akkoord gaan met adoptie door een buitenlands gezin en of dat ze in Honduras willen blijven.

→ Het is duidelijk wanneer het kind formeel toestemming dient te verlenen en wanneer het gehoord wordt.

Begeleiding van de oorspronkelijke ouders

Artikel 19 Verordening van de Bijzondere Adoptiewet van Honduras bepaalt dat de technische teams, de verantwoordelijkheid en plicht hebben om adequaat advies te geven, de reikwijdte uit te leggen en ervoor te zorgen dat de genomen beslissing tot adoptie niet gedwongen of geforceerd is.

Dit vindt zijn uitwerking in de praktijk. Zoals eerder aan bod gekomen hebben de technische teams van de lokale kantoren van DINAF (onder andere psychologen en maatschappelijk werkers) als taak ondersteuning en follow-up te bieden aan gezinnen die een mogelijk risico lopen en waar de rechten van de kinderen in het gedrang kunnen komen. Deze diensten omvatten onder meer de ondersteuning en informatie aan de biologische ouders omtrent de gevolgen van adoptie, wanneer zij hun toestemming hiervoor willen geven. Dit om te voorkomen dat het gezin ontwricht geraakt. Over het algemeen is het de taak van DINAF om in te grijpen en ondersteuning en begeleiding te bieden in die situaties waar de enige motivatie voor adoptie gedreven is door armoede. Als blijkt dat er een mogelijkheid bestaat dat de ouders worden bedreigd, vergeldingsmaatregelen tegemoet zien of worden gestraft voor het niet geven van hun toestemming, wordt de toestemming als ongeldig bevonden of verklaard. Er is geen verdere begeleiding voor de biologische ouders nadat het kind adoptabel verklaard is, de steun wordt enkel vooraf verleend.

Het valt op dat de wet geen termijn bepaalt voor het intrekken van de toestemming door de ouders. Dit zal VCA verder uitklaren met de CA ter plaatse.

→ Er is begeleiding van de oorspronkelijke ouders in de wetgeving en in de praktijk.

Stavingsstukken in het adoptiedossier op het moment van toewijzing

De informatie in het kinddossier bewijst dat de adoptabiliteit vastligt. Volgens de procedure die hierboven beschreven is het inherent dat alle informatie over het kind wordt bijgehouden doorheen de verschillende fasen van mogelijke (kleine tot grote) ingrepen in zijn of haar gezinssituatie tot en met een beslissing tot adoptie. Het 'karakteriseringsformulier' (overzicht) van het kind bevat al de nodige informatie waaronder ook over zijn of haar specifieke behoeften (zie artikel 63 Verordening van de Bijzondere Adoptiewet van Honduras). In het kinddossier wordt bovendien alle informatie opgenomen met betrekking tot de biologische familieleden en de procedures voor het verkrijgen van toestemming.

→ Op het moment van toewijzing blijkt uit het kinddossier dat de legistieke adoptabiliteit vastligt.

Beleid over het samenhouden van siblings

Het beleid in Honduras streeft ernaar om siblings samen te houden. Artikel 33 van de Special Adoption Law bepaalt dat het moet, behalve als het niet in belang van het kind is.

→ Er is een beleid over het samenhouden van siblings.

7. Het verloop van de adoptieprocedure

Voorbereiding/ bindingsperiode voor het kind

Nadat het gezin het kind heeft aanvaard begint het voorbereidingsproces voor de ontmoeting tussen het kind en de toekomstige ouders en hun daaropvolgende reis naar het buitenland. Volgens artikel 83 van de Verordening van de Bijzondere Adoptiewet van Honduras moet het Family Consolidation Program de geadopteerde volledig voorbereiden

voordat hij of zij het adoptiegezin ontmoet. Deze voorbereiding gebeurt met het Family Matching Plan door middel van regelmatige samenkomsten, periodes van samenwonen (bindingsperiode) met de kandidaatadoptanten en gesprekken. In elk geval gebeurt de bindingsperiode voor de definitieve adoptiebeslissing. De hele bindingsperiode wordt geregeld in artikels 34 tot 37 van de Bijzondere Adoptiewet, in artikels 84 tot 87 van de Verordening van de Bijzonder Adoptiewet van Honduras, en in de procedure 'Proces van ouderschap en toewijzing van jongen, meisje of adolescent in staat van adoptabiliteit'. De tijdelijke overdracht/opvang van het kind gedurende de bindingsperiode wordt geformaliseerd in een hoorzitting bij het regionale kantoor van DINAF waarbij kind en kandidaatadoptiegezin aanwezig zijn. Gedurende de gehele periode van samenwonen (bindingsperiode) wordt begeleiding geboden door de Interdisciplinaire Teams van DINAF, onder de coördinatie en supervisie van het Family Consolidation Program. Aan het einde van de periode moeten de functionarissen een rapport opstellen dat het gehele interactieproces tussen het kind en de adoptiefamilie beschrijft, om dit dan aan de familierechtbank voor te leggen.

De duur van de bindingsperiode hangt af van de behoeften van het kind en de beschikbaarheid van de adoptieouders. Bij nationale adopties kan het kind bij het gezin blijven vanaf het moment van toewijzing tot aan de beslissing van de rechtbank. Bij interlandelijke adopties wordt na de bindingsperiode de terugkeer van het kind naar de gebruikelijke omgeving voorbereid totdat de adoptieprocedure is afgerond en de definitieve overdracht is uitgevoerd. Gezinnen kunnen echter onder toezicht van het interdisciplinaire team tot het einde van het adoptieproces ter plaatse blijven. Als het kind extra begeleiding nodig heeft, wordt deze geboden door het professionele team van DINAF. Bij special needs adopties zal er extra focus gaan naar de bindingsperiode.

Bovenstaande impliceert dat de kandidaatgezinnen twee keer moeten afreizen (of een langere termijn in Honduras verblijven). Het is niet duidelijk welke termijn er in de praktijk zal gehanteerd worden. Dit dient verder te worden uitgeklaard met de CA ter plaatse.

→ Hondurese kinderen worden goed voorbereid op de adoptie en er is een bindingsperiode voorzien voor de definitieve adoptiebeslissing wordt genomen. De termijn en procedure zijn weliswaar niet helder.

Het matchingsproces

Elk adoptabel kind heeft een actief Characterization Form. Daarin staan al diens noden, achtergrond, en vroegere maatregelen die genomen werden. Het Family Consolidation Program analyseert dit stuk en zoekt vanuit het register voor binnenlandse en interlandelijke adoptanten naar één of meerdere families die tegemoet komen aan de noden van het kind. Vervolgens kan er een matching worden voorgesteld aan het matching comité. Een kind kan maar voorgesteld worden voor een buitenlands gezin als men verzekerd heeft dat er geen geschikte familie in Honduras werd gevonden.

Het Matching Committee is een orgaan dat bestaat uit een interdisciplinair team: 3 DINAF ambtenaren, 1 hoofd van de programmatische eenheid, 1 jurist, 1 arts en 1 psycholoog en maatschappelijk werker. Dit team is verantwoordelijk voor de toewijzing van het kind aan een gezin, na een overlegproces, met inachtneming van de procedure die is vastgelegd in art. 31 van de bijzondere adoptiewet en art. 67 tot 80 van de Verordening van de Bijzondere adoptiewet van Honduras. Zij zorgen ervoor dat het een gezamenlijke en gedragen beslissing wordt.

Bij het matchingsproces moet onder andere rekening worden gehouden met de volgende overwegingen:

- a) De verschillende elementen van prioriteit en subsidiariteit bij de selectie van een adoptiegezin;
- b) Het niet scheiden van groepen broers en zussen, en etnische afkomst, behalve in het belang van het kind;
- c) Als algemene regel moet het minimum leeftijdsverschil tussen aanvragers en kinderen 15 jaar zijn met de jongste aanvrager in een specifiek geval; en maximaal 45 jaar met betrekking tot de minderjarige aanvrager, tenzij bij uitzondering technische studies een wijziging hiervan adviseren;
- d) Voor adopties met voorrang (gerechtvaardigde prioriteitsadopties) en intrafamiliale adopties;
- e) Noodzaak om zo nodig technische studies te laten uitvoeren.

Vanaf de toewijzing wordt de wettelijke vertegenwoordiger van de adoptieaanvrager(s) op de hoogte gesteld, zodat deze binnen 10 dagen een bericht kan sturen waarin hij/zij aangeeft of hij/zij de aanvraag al dan niet aanvaardt. Zodra de aanvaarding is ontvangen, zal het Family Consolidation Program het kind voorbereiden op koppeling met het gezin, door middel van bijeenkomsten en een bindingsperiode met de toegewezen adoptieaanvrager(s).

Zoals eerder werd aangegeven zijn er dossiers waarbij er een directe toestemming tot adoptie is voor specifieke personen: bij intrafamiliale adopties en bij 'gerechtvaardigde prioriteitsadopties'. Er is met andere woorden een procedure voor matching, maar deze moet niet bij elk kind worden toegepast. Dit aspect moet nog worden uitgeklaard, samen met de CA ter plaatse.

Een werking volgens reversed flow is niet mogelijk volgens het Hondurese model. De adoptiedienst FIAC vermeldt dat ze er wel voor open kunnen staan. Dit aspect zal VCA nog concreet bespreken met de CA ter plaatse.

ISS benoemt dat er geen duidelijke protocollen zijn uitgewerkt met betrekking tot de matching. Concreet gaat het over een gebrek op vlak van uitwisseling van dossiers bij de matching (toepassing artikel 17, c van het Haags Verdrag). Dit dient ter plekke met de CA besproken en opgevolgd te worden.

→ **De procedures en richtlijnen betreffende het matchingsproces zijn duidelijk, maar ze worden niet voor elk kind toegepast (zie 'gerechtvaardigde prioriteitsadopties').**

8. Het vermijden van financiële risico's

Kosten en vergoedingen voor de adoptieprocedure op zich zijn geregeld bij wet of overheid

Volgens de Bijzondere Adoptiewet van Honduras (artikelen 4 en 26) is één van de beginselen voor de verschillende soorten adoptie, het beginsel van kosteloosheid. Het houdt in dat er geen buitensporige kosten of uitgaven mogen gegenereerd worden en dat het toegankelijk moet zijn voor de aanvragers. Daarom stelt het DINAF, als de nationale autoriteit op het gebied van adopties, geen kosten of vergoedingen vast voor het uitvoeren van de adoptieprocedure. Er zijn geen specifieke regels volgens DINAF. Over het algemeen worden kosten gedragen door de vragende partij. Ze zijn afhankelijk van het herkomstland en het ontvangsland. Het gaat concreet om dossierkosten, kosten voor wettelijke vertegenwoordiging en logistieke kosten op moment van de feitelijke ontmoetingen. Advies (counseling) en procedure bij DINAF als CA is gratis. Tehuizen worden gefinancierd door eigen (staats)fondsen, door NGO's en door buitenlandse samenwerking. UNICEF benoemt dit laatste als een mogelijk risico.

De adoptiedienst benoemt dat de kosten voor de zorg voor het kind van zodra het kind bij het adoptiegezin is. Dit zou zich twee keer voordoen in het adoptieproces. Het is niet duidelijk wanneer en waarom dit zo gebeurt. VCA zal verder uitklaren met de CA ter plaatse.

→ **Er worden geen kosten gevraagd voor de adoptieprocedure volgens DINAF, maar er zijn wel feitelijke kosten. Er is geen wettelijk kader voor deze kosten voorzien.**

Overzicht van de kosten in de praktijk

Er zijn enkel feitelijke kosten: wettelijke vertegenwoordiging, advocatenkosten bij indienen dossier (2000USD), notariskosten (1150USD), emigratieprocedure, paspoort en apostilles (kindstudie tot 1000USD), kosten voor koerierdiensten (in kader van legalisaties en paspoort). De wettelijke vertegenwoordiger stuurt de adoptieaanvraag naar de CA doet de vertaling van het dossier, begeleidt de kandidaten ter plaatse, vertegenwoordigt de kandidaten in de rechtbank, ... Hij of zij krijgt geen maandsalaris maar wordt betaald per adoptie.

Noch DINAF, noch de Hondurese wetgever voorziet in vaste tarieven met betrekking tot de vergoedingen die betaald moeten worden voor de diensten van de wettelijke vertegenwoordiging van de erkende adoptiebureaus. We merken op dat er een hoog bedrag dient betaald te worden doorheen het adoptieproces aan de wettelijke vertegenwoordiger van de adoptiedienst. Het is niet steeds duidelijk waarvoor het geld dient. UNICEF benoemt dit als een risico, het kan een grote incentive zijn voor advocaten en notarissen om een manier te vinden om interlandelijke adoptie te bevorderen. Het lijkt erop dat er toch geld wordt gevraagd voor zaken die gratis moeten zijn volgens DINAF. Dit stuk zal verder uitgeklaard worden met de CA te plaatse.

→ **Er is een duidelijk overzicht van de kosten in de praktijk. De bedragen voor de wettelijke vertegenwoordiger zijn weliswaar hoog en niet gereguleerd.**

Donaties, contributies en projectsteun

Contributies worden niet gevraagd, want het adoptieproces is gratis. DINAF vraagt niet om bij te dragen aan haar eigen operationele kosten en vraagt ook geen projectsteun. We merken wel op dat de IRCA's (opgevolgd door DINAF) worden gefinancierd door internationale samenwerkingsmiddelen. UNICEF merkt op dat er wel internationale steun is ten aanzien van de ontwikkeling van de IRCA's, pleeggezinnen, ... (zie vorige punt). Het is belangrijk om hier oog voor te hebben, ook al lijkt dit wel los te staan van het adoptieproces. Dit zal besproken worden met de CA ter plaatse. Volgens FIAC gebeuren er donaties door de kandidaatadoptiegezin, nadat het adoptieproces is afgerond. Het is niet verplicht, het gaat om niet geldelijke bijdragen en het gebeurt alleen na de adoptieprocedure. Volgens DINAF zelf zou het niet mogelijk zijn. Dit zal ter plaatse bevestigd worden bij de CA.

→ **Contributies en projectsteun worden niet gevraagd. Donaties zijn mogelijk en gebeuren vrijwillig.**

Overeenkomst kosten van de adoptiedienst met table on costs van het HcCH

Interlandelijke adopties zijn gratis voor DINAF. In de Table on Costs worden enkele feitelijke kosten opgelijst. De adoptiedienst FIAC rekent een stuk meer kosten aan, onder andere voor de diensten van de contactpersoon (wettelijke vertegenwoordiger) en de administratieve kosten (visum, paspoort, apostilles, ...). De kosten komen maar deels overeen met de Table on Costs en zijn onduidelijk en niet verifieerbaar.

→ **De door de adoptiedienst opgelijste kosten komen niet geheel overeen met de table on costs van het HcCH en zijn niet verifieerbaar.**

9. Juridisch kader ter ondersteuning van adoptiebetrokkenen in het recht op informatie over hun afkomst en/of hun zoektocht naar familieleden

Centrale geboorteregistratie

Het Nationale bevolkingsregister is de gecentraliseerde instelling die verantwoordelijk is voor het bijhouden en updaten van het nationale register van burgers en inwoners van het land. Door middel van de geboorteakte zorgt het Nationaal bevolkingsregister ervoor dat alle kinderen worden beschermd. Ze worden wettelijk erkend als persoon met een naam en een uniek persoonlijk identificatienummer en ze hebben toegang tot de door de staat voorziene goederen en diensten. De geboorteregistratie in Honduras toont een volledigheid van 94%. (<https://rnlpm61prd-aucrnph01.cec.ocp.oraclecloud.com/site/RNPweb/>).

→ **Er is een centrale geboorteregistratie.**

Procedure voor inzage in het adoptiedossier in de regelgeving

Er is recht op nationaliteit, identiteit en te weten wie je ouders zijn (artikel 29 van de Kinder- en Jeugdwet, 1996). Elke persoon die adoptabel verklaard is heeft recht om kennis te hebben van zijn of haar levensgeschiedenis, in overeenstemming met diens leeftijd en krijgt hiervoor psychosociale ondersteuning (artikel 7 van de Bijzondere Adoptiewet). Elk kind dat onder een beschermingsmaatregel valt heeft het recht op kennis van zijn of haar identiteit, familiale, sociale en medische situatie (artikel 12 van de Verordening van de Bijzonder Adoptiewet). De programmatische eenheden van DINAF moeten alles zorgvuldig bewaren zodat het makkelijk opgezocht kan worden. Volwassen geadopteerden krijgen zelf toegang tot hun gegevens, minderjarigen moeten de informatie verzoeken met begeleiding van hun adoptieouder en krijgen informatie afgestemd op hun leeftijd. Er is op dit moment nog geen protocol uitgewerkt voor de zoektocht naar herkomst. Een multidisciplinair team van DINAF helpt elke persoon verder die vragen stelt op dit vlak. Dit stuk is op dit moment niet concreet uitgewerkt. DINAF is zelf voorstander om zo snel mogelijk duidelijke richtlijnen te hebben. Op dit moment zijn de identificeerbare gegevens maar beperkt toegankelijk. De adoptiedienst geeft weliswaar recente info waaruit blijkt dat er een protocol is (nog niet in werking) dat het inzagerecht verder zal reguleren.

→ **Het recht op kennis over herkomst en identiteit is in regelgeving opgenomen. Er zijn nog geen richtlijnen of protocollen voor inzage in het adoptiedossier in werking.**

Regelgeving inzake wijziging van geboorteplaats en geboortedatum

De regelgeving laat niet toe om de geboorteplaats en/of de geboortedatum te wijzigen. De naam kan wel gewijzigd worden, net zoals de voornaam (indien akkoord en ouder als 18 jaar).

→ **Geboorteplaats en geboortedatum kunnen niet worden gewijzigd in de geboorteakte.**

Professionele ondersteuning bij de zoektocht naar herkomst door de overheid

Er wordt op een minieme wijze verwezen naar ondersteuning in artikel 7 van de Bijzondere Adoptiewet: Elke persoon die adoptabel verklaard is heeft recht om kennis te hebben van zijn of haar levensgeschiedenis, in overeenstemming met diens leeftijd en krijgt hiervoor psychosociale ondersteuning. Er is nog geen specifiek protocol goedgekeurd, maar dit zou wel in de nabije toekomst gebeuren. Dit betekent dat er aan de personen die inzage krijgen op dit moment geen extra hulp wordt geboden zodra zij toegang krijgen tot de informatie.

Het is belangrijk om ter plaatse te bespreken of er al een protocol is uitgewerkt en hoe dit in elkaar zit. We merken op dat de adoptiedienst van mening is dat zoektochten naar roots gebaat kunnen gaan met donaties. VCA zal ter plaatse bespreken met de CA hoe zij hierover denken.

→ **Er is professionele ondersteuning door de overheid bij de zoektocht naar herkomst. Er zijn nog geen richtlijnen of protocollen in werking.**

10. Inhoud kinddossier

Voldoende informatie in het kinddossier om de herkomst van het kind te achterhalen

De kinddossiers uit Honduras zijn zeer gestoffeerd wat betreft de herkomst van het kind. Alles wordt goed geregistreerd en het bevat de nodige achtergrond informatie. Er zijn geen specifieke bemerkingen.

→ **Het kinddossier omvat voldoende informatie om de herkomst van het kind te achterhalen.**

Weergave van het volledige traject van het kind in het kinddossier

Het kinddossier is een weergave van alle acties en genomen en terug opgeheven maatregelen. Met andere woorden het geeft het gehele geregistreerde administratieve parcours van het kind weer. In functie van het belang van het kind en een correctie matching moeten alle betrokken actoren (DINAF, IRCA's, ...) doorheen de verschillende procedures alles registreren en bijhouden.

FCA geeft een opmerking over de praktijk bij één van de proefdossiers. Dit dossier was niet compleet in eerste instantie. Er moest extra bevraagd worden om dit aan te leveren via de adoptiedienst en de CA en dit leverde enige chaos op (dit kwam ook door de onstabiele politieke toestand op dat moment in Honduras). Uiteindelijk bevatten al de kinddossiers alle informatie van scheiding van de eerste ouders tot aan de matching met het adoptiegezin. Het is een aandachtspunt om op te nemen met de CA dat alle gegevens die beschikbaar zijn moeten bezorgd worden in eerste instantie.

→ **Het volledige traject van het kind wordt weergegeven in het kinddossier.**

3. Beslissing betreffende de huidige samenwerking interlandelijke adoptie met Honduras

Op basis van bovenstaande informatie, het beslissingskader en de overwegingen neemt VCA de beslissing om de samenwerking met Honduras verder te zetten. Dit betekent concreet dat kandidaat-adoptanten met een contract hun procedure onverwijld kunnen verder zetten.

In het kader van deze beslissing, zal VCA rechtstreeks contact opnemen met de CA van Honduras om de overwegingen bij deze beslissing in een persoonlijk gesprek toe te lichten, alsook met het oog op verdere afspraken rond de samenwerking.



Ariane Van den Berghe
Vlaams adoptieambtenaar